

KVINDESTEMMERETS BLADET.

Oversigt over Stemmeretsarbejdet i de Lande, der med Danmark er indtraadt i Alliancen.

Udgivet af Kvindevalgretsklubben.
Led af: «International Woman Suffrage Alliance.»

Kvindestemmeretsbevægelsen i Tyskland.

Den Kendsgerning at de tyske Kvinder lige indtil for nylig levede under en Undtagelseslov, som udelukkede dem fra al Deltagelse i det politiske Liv, er Grunden til, at Kvindestemmeretsbevægelsen i Tyskland kun sent traadte frem. Lige indtil Maj Maaned 1908 var det Kvinderne forbudt i Tysklands to største Forbundsstater — nemlig i Preussen og Bayern — at staa i politiske Foreninger, saaledes at det blev dem umuligt at skaffe nogensomhelst Organisation tilveje. Det første Stød til en politisk Kvindebevægelse gav Stifterinden og Formanden af Foreningen »Frauenwohl« i Berlin, Frau Minna Cauér. Det var hende, som i sit Tidsskrift: »Die Frauenbewegung« stillede den bestemte Fordring, at Kvinder skulde have statsborgerlig Ligeberettigelse med Mænd og indkaldte den første store Folkeforsamling, i hvilken de *borgerlige* Kvinder efter et Foredrag af Frau Gyciche om Kvindernes Borgerpligt traadte sammen. (De socialdemokratiske Kvinder havde alt tidligere opstillet Fordringen om Kvindestemmeret.) Ogsaa blev den første Petition, som indgaves til Regeringen, i hvilken Afskaffelsen af den forældede Foreningslov af 1850 forlangtes, baade forfattet og underskrevet af Frau Minna Cauér. Ved nævnte gamle Foreningslov blev Kvinderne stillet paa lige Fod med Lærlinge og Disciple, som heller ikke kunde blive Medlemmer af politiske Foreninger. Efter at der saaledes var bleven fremkaldt Uro i Lejren, vaagnede Interessen for det politiske Liv i mange Kvindekredse. Næsten hvert eneste Aar blev der indleveret Petitioner til Regeringen, eller der blev foranstaltet Protestmøder, i hvilke alle de forskellige Retninger af Kvindebevægelsen deltog.

Kun den Omstændighed, at der alt tidligere i nogle af Tysklands Stater var oprettet en friere Foreningslov, kan man takke for, at Stiftelsen af det tyske Forbund for Kvindestemmeret muliggjordes med sit Hovedsæde i Hamborg. Tanken herom udgik fra Dr. Anita Augspurg, som sammen med

Minna Cauér og Lida Gustava Heymann i Begyndelsen af Aaret 1902 kaldte det tyske Forbund for Kvindestemmeret til Live. Paa Grund af Foreningsloven maatte Forbundet udelukkende bestaa af Enkeltmedlemmer; det kunde saaledes ikke danne lokale Grupper. Kun i Sydtyskland, i Hamborg og Bremen tillod Foreningsloven Stiftelsen af Foreningsgrupper.

I Preussen og i Bayern turde Kvinderne vel nok foranstalte offentlige Møder, dog kun under Politiets Overopsigt. Naar Kvindeforeningerne forsøgte at anmelde disse Møder til Politiet i rette Tid, maatte de berede sig paa at blive idømte en Straf. Virkelig blev ogsaa Frau Cauér i Anledning af, at hun havde forsømt at anmelde til Politiet et Møde af Medlemmer, ved hvilket politiske Spørgsmaal drøftedes, indviklet i en lang Proces, som endte med, at hun idømtes en Pengebøde. Af disse Aarsager kunde Kvindestemmeretsbevægelsen kun glide langsomt fremad, thi Kvinderne maatte bestandig frygte at geraade i Konflikt med Loven.

Stiftelsen i Berlin af Verdensforbundet for Kvindestemmeret 1904 vakte i vide Kredse Interesse for Sagen og snart grundlagdes de første Foreningsgrupper. Saadanne Forgørelser af Sammenslutninger opstod nu i Bremen, Baden, Hessen, Sachsen og Würtemberg, men først da den nye Foreningslov af 15. Maj 1908 traadte ud i Livet, som ogsaa gav Kvinderne i Preussen og Bayern Ret til at organisere sig, fulgte Stiftelsen af Landsforeninger. Saaledes opstod nu ogsaa Landsforeninger i Mecklenborg og Oldenborg. Alle disse Landsforeninger centraliserede sig derpaa i et »Nationalt Forbund for Kvindestemmeret« med Fællesorganet: »Zeitschrift für Frauenstimmrecht«, der udgives af Dr. Anita Augspurg.

I Aaret 1908 indgav det tyske Forbund en Petition til Rigsdagen, om Bevilgelse af politisk Kvindestemmeret, men uden al Virkning. Af de samtlige politiske Partier har kun Socialdemokraterne sat Fordringen om Kvindestemmeret paa sit Program. I det liberale Parti er der vel enkelte varme Venner af Kvindernes Fordringer, men ikke som Parti betragtet. Efter al Sandsynlighed vil dette dog snart ændres.

Kvinderne træder nu ind som Medlemmer af Mændenes forskellige politiske Partier; de er Medarbejdere forud for Valgene i de forskellige Valgbureauer og de foretrækker naturligtvis saadanne Kandidater, som lover at udtale sig offentligt til Gunst for Kvindernes Stemmeret. Ved det sidste Rigsdagsvalg i Frankfurt am Main har over hundrede Kvinder hjulpet til ved Valgarbejdet ligesom i Berlin ved de sidste Landdagsvalg.

Den store Interesse, som Kvinderne nu viser Politiken, begynder at vække Mændenes Opmærksomhed, og det hører ikke til Sjældenheder, at Kvinder, som er kendte Talere, opfordres til at tale i Mandsforeninger om deres Fordringer. Overalt bliver der i Landsforeningerne udfoldet en stor Virksomhed, og bestandigt bliver der dannet nye lokale Foreninger. Den preussiske Landsforening har i Berlin indrettet en Centralforening for Propaganda med det Formaal, at sprede Stemmeretslitteratur over hele Landet. En særlig Opmærksomhed vier det tyske Forbund den kommunale Valgret. En Arbejdsplan er bleven opstillet derfor, og mange Foreninger har som Følge deraf foranstaltet Kursus for at forberede Kvinderne til Pligterne som Borgere. Exemplerne fra de Lande, hvor Kvinderne ved deres energiske Arbejde har opnaaet kommunal Valgret — i Særdeleshed fra Danmark og Norge — bliver ogsaa fremførte ved disse Foredrag. Det tyske Forbund har rettet en Opfordring til: »Bund deutscher Frauenvereine« (Formand: Frau Maria Stritt) om at deltage i denne Agitation for kommunal Valgret. Denne Opfordring, der fremsattes ved Generalforsamlingen i Breslau af nævnte »Bund deutscher Frauenvereine«, blev her enstemmigt vedtaget. Det er ikke uden Betydning, at Tysklands største Kvindesags-Organisation slaar sig sammen med det tyske Forbund for at opnaa Kvinders kommunale Valgret, thi kun naar Kvinder i Tusindvis fordrer deres Ret, kan man haabe, at denne bliver dem indrømmet. Saaledes gaar Tysklands Arbejde godt fremad og vil forhaabentlig snart blive kronet med Opnaaelsen af hvad, der kæmpes for.

Adelheid von Welckeeck,
Berlin.